

یادداشت

دانشجوی بسیار و فارغ التحصیل بیکار

موضوع علاقه به رشته انتخابی و شناخت موضوع آن و رابطه‌اش با بازار کار یکی از اصلی ترین ایرادهایی است که به شیوه فعلی کنکور در ایران می توان گرفت. کسانی رشته‌هایی را انتخاب می کنند که نه تنها شناخت اولیه چندانی از آن ندارند که گاه بیشتر از روی اجبار و فقط برای راه یافتن به دانشگاه آن را برمی گزینند. پیامد آسیب‌شناسانه روند کنونی این است که شماری از دانشجویان از رشته خود ناراضی هستند و علاق‌های هم به آن ندارند. به همین دلیل هم بخشی از شرکت‌کنندگان کنکور هر سال پشیمان شدن‌گان و ناراضی‌های کنکور سال‌های پیش هستند که به امید قبولی در رشته مورد علاقه خود یا رشته‌های که از نظر آنها بالاتر است بار دیگر در کنکور شرکت می‌کنند. اما ماجرای کنکور ورودبه دانشگاه به معنای گشوده شدن راه آینده شغلی و علمی برای جوان ایرانی نیست. اگر در گذشته‌های دورتر قبول شدن در دانشگاه درنم‌ای روشنی در برابر جوانان قرار می داد اکنون سال‌هاست با افزایش پر شتاب ظرفیت دانشگاه‌ها و رکود نسبی بازار کار جامعه ما پدیده رو به رشدی به نام بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی روبه‌رواست.

■ آموزش عالی دیگران و ما

طبق برآوردهای رسمی فقط حدود نیمی از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی هر سال می‌توانند برای خود شغلی در بازار کار ایران دست و پا کنند. جهت درک بهتر شرایط کنونی آموزش عالی ایران شاید لازم باشد آن را با کشورهای دیگر مقایسه کنیم. برای مثال فرانسه با ۶۵ میلیون جمعیت و بازار کار ۳۵ میلیون خود حدود ۲/۳ میلیون دانشجوی دارد. آلمان با جمعیت حدود ۸۲ میلیون نفر و نیروی کار ۴۵ میلیون نفری خود حدود ۲/۲ میلیون دانشجو دارد. در فرانسه و آلمان میزان اشتغال در بخش کشاورزی بین ۲ تا ۳ درصد است و نیاز بخش‌های مدرن اقتصاد به نیروی انسانی ماهر سبب می‌شود با وجود بحران‌های مقطعی کسانی که دانشگاه را به پایان می‌رسانند با سهولت بیشتری نسبت به بقیه جوانان جذب بازار کار شوند.

در ایران برای جمعیت ۷۴ میلیون و یک بازار کار ۲۳ میلیونی بیش از ۲/۵ میلیون دانشجو وجود دارد. این در حالی است که بخش‌های مدرن اقتصاد ایران با کندی تحول می‌پذیرد و هنوز حدود ۲۲ درصد جمعیت فعال در شاخه‌های کشاورزی به کار مشغولند. ایران در ۲۰ سال گذشته بیشتر در رابطه با تقاضای اجتماعی برای تحصیلات دانشگاهی بوده تا نیازهای واقعی سازار کار. در کنار این مشکلات اساسی، کیفیت آموزش و عدم یادگیری مهارت‌ها و توانایی‌های لازم سبب می‌شود شماری از فارغ‌التحصیلان براساس نیازها و واقعی بازار کار پاسخ دهند. براساس داده‌های مرکز آمار نیروی انسانی تحصیل کرده دانشگاهی در بازار کار ایران به طور متوسط در ۲۰ سال گذشته سالانه ۷ درصد رشد کرده، در حالی که شمار فارغ‌التحصیلان در این دوره زمانی از رشد متوسطی معادل ۱۶ درصد در سال برخوردار بوده است. نتیجه طبیعی این شکاف بیکار ماندن سالانه صدها هزار فارغ‌التحصیل آموزش عالی در ایران می‌شود.

خبر

ورود دانشجویان تحصیلات تکمیلی به جهاددانشگاهی

رئیس دانشگاه علوم پزشکی همدان با تأکید بر اینکه جهاد دانشگاهی می‌تواند به عنوان بیه هدفگذاری شده روی نخبگان کار کند، گفت: دانشمندان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها می‌توانند در جهاد دانشگاهی تلفیق شوند و به تولید و تبدیل فناوری بیه ثروت بپردازند. دکتر حبیب‌الله موسوی‌بهار بیان کرد: جهاددانشگاهی در برهه مهمی به حوزه علمی و پژوهشی کشور کمک کرد و کم کم به نهاد ویژه با مأموریت خاصی تبدیل شد. وی با بیان اینکه جهاددانشگاهی در حوزه علوم پزشکی، طب مولکولی- سلولی، کارکرد روی تک‌یاخته‌ها و نابرابوری به شکلی جهادی کار کرده و دستاوردهای زیادی برای کشور داشته است، تصریح کرد: یکی از جاهایی که می‌تواند به صورت هدفگذاری شده روی نخبگان کار کند جهاددانشگاهی است. موسوی‌بهار با تأکید بر اینکه شایسته‌ترین کارها روی علوم پزشکی انجام گرفته و در علوم غیر پزشکی نتوانسته است مردم را بهره‌مند کند، افزود: زیرساخت‌ها و امکانات خاصی لازم است تا در رشته‌های غیر پزشکی اقدامات مؤثر صورت گیرد که در این حوزه جا دارد جهاددانشگاهی حرکت برنام‌ریزی شده در مدت انجام دهد تا علم و نیروی انسانی با زیرساخت‌ها آمیخته شود تا در بسیاری از صنایع حرف اول را بزنیم.

گزارش یک

علیرضا سزاوار

پر تاب به آینده با «تاب»

طرح «توانمندسازی و اشتغال پایدار» دانشجویان در وزارت صمت

به روز کردن فناوری در بخش‌های مختلف از جمله صنعت بسیار اثرگذار و راهگشاست.» عنوان توانمندسازی و توسعه اشتغال پایدار (تاب) برای اشتغال فراگیر دانش‌آموختگان فنی و مهندسی را دنبال کرده است. پیش‌بینی می‌شود در دوره اجرایی برنامه ششم توسعه (۱۴۰۰–۱۳۹۶) متوسط افزایش سالانه عرضه نیروی کار جدید در کشور حدود یک میلیون نفر باشد که حدود ۷۰۰ هزار نفر از این تعداد (بیش از ۶۴ درصد) دارای تحصیلات دانشگاهی خواهند بود. چالش و تهدیدی جدی که حالا معاون آموزش، پژوهش و فناوری وزارت صمت، توجّه دپدید آمده، در تعداد بیکاران افزوده شده است و سال به سال هم این روند افزایشی ادامه دارد، افزود: «جوانانی که در سال‌های گذشته به دلیل نبوده شغله به تحصیل و از جمله به تحصیلات تکمیلی پناه برده بودند، اکنون پس از اتمام تحصیلات وارد بازار کار شده‌اند.»

■ شرایط سنی مناسب

قیدایان با بیان اینکه با وجود اشتغالی قابل توجه درپدید آمده، در تعداد بیکاران افزوده شده است و سال به سال هم این روند افزایشی ادامه دارد، افزود: «جوانانی که در سال‌های گذشته به دلیل نبوده شغله به تحصیل و از جمله به تحصیلات تکمیلی پناه برده بودند، اکنون پس از اتمام تحصیلات وارد بازار کار شده‌اند.»

تبع مقررات وزارت صمت، معدن و تجارت

گزارش ۲

یاسر جعفری

در حال حاضر دانشگاه‌ها روی دوره‌های تحصیلات تکمیلی متمرکز شده و دوره کارشناسی را رها کرده‌اند. حال آنکه باید به بخش کارشناسی بیه عنوان پایه آموزش عالی توجه و ویژه‌ای شود. فرایند شغلی فارغ‌التحصیلان باید رصد شود. دانشگاه کارآفرین موضوع جدی است که باید آن را دنبال کرد. آموزش‌ها باید ارتقا یابند و اقدامات تحول آفرینی، در عرصه آموزشی صورت یپذیرد.

پذیرش دانشجویان خارجی، ارزیابی کیفی دوره‌های تحصیلات تکمیلی و رصد وضعیت شغلی فارغ‌التحصیلان از موضوعاتی است که معاونان آموزشی دانشگاه‌ها باید به آن بپردازند. قائم مقام وزیر علوم با اشاره به رها شدن دوره کارشناسی در دانشگاه‌ها در این باره گفت: «ما در یک زمانی دوره‌های تحصیلات تکمیلی را بسیار گسترش دادیم. در سال جاری ۲۴ هزار دانشجوی دکتری در دانشگاه آزاد دولتی داریم که در خوشبینانه‌ترین حالت ۳ الی ۴ هزار نفر از این دانشجویان جذب دانشگاه‌ها می‌شوند.»

عبدالرضا باقری، به ارتقای کیفی دوره‌های

گزارش ۳

ابراهیم مشیریان

سال‌هاست که کشور با کمبود پرستار مواجه است و این معضل را هم بیماران و هم دانشجویان پرستاری که طول هفته در بیمارستان هستند کاملاً درک می‌کنند. تعداد کم پرستاران در بیمارستان‌های آموزشی و حجم بالای کاری این مراکز کاملاً ملموس است. وقتی بیماری بستری می‌شود تمامی کارها و مسئولیت آن به دوش پرستار است. حال شما فکر کنید هر پرستار در آن واحد باید مسئولیت ۱۰ الی ۱۵ بیمار را بر عهده بگیرد و به آنها رسیدگی کند. پزشک در یک ساعت مشخص به بیمار تجویز مورد نظر را می‌کند و می‌رود، در واقع آن کسی که بر بالین بیمار است و شخص بیمار مدام با او سر و کار دارد پرستار است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد یکی از علت‌های اصلی که باعث می‌شود دانشجویان پرستاری به خارج از کشور عزیمت کنند حقوقی است که آنجا دارند و اینجا ندارند. هر چند به گفته معاون پرستاری

دانشگاه

کمک به توسعه اشتغال پایدار، رونق اقتصادی در جامعه هدف (روستاییان، خانواده، معلولان، زنان سرپرست خانوار و زندانیان)، ارتقای درآمد و معیشت واحدها در کوتاه‌ترین مدت به حداکثر سود(معیشت مردم) تدوین کرده است که در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی دنبال می‌شود. بنا به آمار موجود، در شرایط کنونی کمتر از یک درصد از بنگاه‌های صنعتی دارای واحد تحقیق و توسعه هستند. رفع بخشی از این مشکل منوط به ورود نیروی انسانی دانش‌آموخته توانمند، به نظام برنامه‌ریزی و اجرایی بنگاه‌هاست. دستگاه مجری طرح تاپ بر اساس این طرح، وزارت صمت، معدن و تجارت است که مسئولیت نظارت عالیه بر اجرای این طرح و دستورالعمل‌های مربوطه را بر عهده خواهد داشت. توسعه اشتغال پایدار، گسترش‌انوعی از اشتغال در بنگاه‌های صنعتی، معدنی و تجاری موجود است که برخوردار از بیش از یک سال دوام باشد. تمام شرکت‌ها و واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری دارای پروانه بهره‌برداری، واحدهای معدنی دارای جواز کشف و استخراج واحدهای پژوهشی و خدمات فنی و مهندسی دارای جواز تأسیس و پروانه اتحادیه‌ها و اصناف دارای اساسنامه ثبتی و تحت تعریف وزارت صمت، معدن و تجارت مشمول این طرح هستند.

■ صنایع به دنبال نخبگان

در طرح تاپ، این دانشجویان بیه عنوان پایان‌نامه، حل مشکل یا رفع نیازی از جامعه را در قالب دانش بنیان یک کالا در واحد صنعتی دنبال می‌کنند.

از سوی دیگر، استادان دانشگاه به جای سفر به خارج از کشور، فرصت مطالعه‌ای خود را می‌توانند برای حل مشکل یا تولید کالایی جدید بکارشمارند: «دانش‌آموختگان متقاضی در این طرح نیز شامل افراد ایرانی دارای مدارک دانش‌آموختگی دوره‌های کارشناسی و بالاتر از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور هستند که از طریق ثبت‌نام در سامانه تاپ وارد این طرح می‌شوند.»

وی در خصوص شرایط سنی جذب در نظام تاپ نیز اظهار کرد: «حداکثر سن برای متقاضیان دارنده مدارک کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری، به ترتیب ۳۳، ۳۴ و ۳۶ سال خواهد بود.»

■ در تکاپوی اشتغال

دولت دوازدهم بیه‌سرای رفع معضل بیکاری و ایجاد اشتغال فراگیر در کشور این بار به دنبال طرحی نو تحت عنوان تاپ، از وزارت صمت، معدن و تجارت خیز برداشته است. این طرح جدا از طرح «کاپو» است که دولت به منظور دانش بنیان کردن تولید میسر می‌شود.

وی ادامه داد: «در حال حاضر با کمک دانشگاه‌ها باید رشته‌ها را بر روز کنیم. مهم‌ترین مشکل ما اجرائی کردن برنامه‌های موجود یکی از مشکلاتی است که دانشگاه‌ها باید به آن بپردازند.»

■ سهم دانشگاه‌ها مشخص شود

در شیوه‌آیین نامه ارتقاد بخش آموزشی همه دانشگاه‌ها ملزم هستند فعالیت اعضای هیئت علمی را در طول زمان بیه‌سرای ارتقارزایی کنند که می‌توان از این ابزار برای اجرای سیاست‌های آموزشی استفاده کرد. دغدغه بعدی که دانشگاه‌ها در حوزه آموزش عالی با آن مواجه هستند، پذیرش دانشجوی خارجی است. تعداد دانشجویان خارجی ما تا پایان برنامه ششم توسعه باید از ۲۶ هزار دانشجو به ۸۰ هزار دانشجو برسد و دانشگاه‌ها سهم خودشان را از تربیت این دانشجویان مشخص کنند.

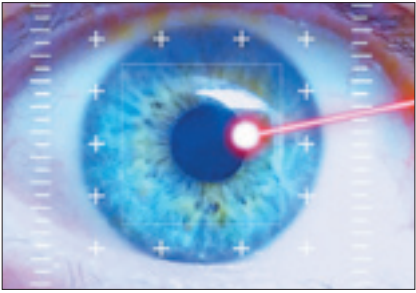
دانشگاه‌ها باید دانشجوی باکیفیت تربیت کنند و این مورد بدون توجه به آموزش عالی پایه رشته‌ها بازرنگی شود. به عنوان مثال در رشته کشاورزی همه دوره‌ها به روز و به دانشگاه‌ها نیز ابلاغ شده است.»

■ برنامه‌ریزی‌های انحرافی

در سطح جامعه ما حتی عده‌ای فکر می‌کنند پرستاری شغلی مربوط به زنان است نه مردان. به همین خاطر به نظر می‌رسد جایگاه شغل

دستاورد ایرانی

با نامیدن امسال بیه نام «حمایت از کالای ایرانی» در صدمید این ستون راه تحقیقات و پژوهش‌های عملیاتی دانشگاهی اختصاص دهیم که وجه تمیزه آنها ارتباط با بازار است؛ چه پژوهش‌های علوم انسانی و چه مهندسی و چه پزشکی. ارتباط دانشگاه با بازار، مهم‌ترین بخش حمایت دانشگاهی از کالای ایرانی است که اگر به طور کامل و صحیح عملیاتی شود نقش بی‌بدیلی در تحقق اقتصاد مقاومتی خواهد داشت. در همین زمینه پذیرای آثار جامعه‌دانشگاهی برای نشر در این ستون هستیم.

راه‌اندازی آزمایشگاه «ردیاب چشمی» در دانشگاه شهید بهشتی

با هدف دستیابی بیه پیشرفته‌ترین شیوه‌های علمی و تخصصی برای بررسی عملکرد سیستم بینایی، با حمایت استاد توسعه علوم و فناوری‌های شناختی، آزمایشگاه «ردیاب چشمی» در پژوهشکده علوم شناختی و مغز دانشگاه شهید بهشتی ایجاد و راه‌اندازی شد.

دکتر نگار سماک‌نژاد گفت: به منظور استفاده از ردیاب چشمی در تشخیص و بازتوانی شناختی، این آزمایشگاه ایجاد و راه‌اندازی شد و در حال حاضر سه دانشجوی دوره دکتری و پنج دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در این مرکز تخصصی مشغول فعالیت و تحقیق هستند.

مدیر آزمایشگاه ردیاب چشمی در دانشگاه شهید بهشتی افزود: با تلاش و همت محققان و متخصصان، طرح‌های تحقیقاتی امکان‌سنجی ارتقای توجه بینایی در افراد سالم و افراد مبتلا به اختلالات عصب- تحولی، انجام آزمایشات جهت مطالعه سیستم‌های توجه بینایی، توسعه ابزار، تصمیم‌گیری و مدل‌سازی سیستم ادراک و توجه نیز توجه بینایی در بازار رایج عصبی در این آزمایشگاه در حال اجرائست. وی یادآور شد، ردیاب چشمی یک ابزار اصلی بررسی عملکرد سیستم بینایی و به طور خاص توجه بینایی به شمار می‌آید و رویه‌های حرکات چشم، پژوهشگران را قادر می‌سازد تا رفتار نواحی مختلف در گیر در فرایند بینایی در مغز را تجزیه و تحلیل کنند. دکتر سماک‌نژاد تأکید کرد: این ابزار به عنوان یک رابط مغز و رایانه کاربردهای گسترده‌ای در حوزه‌های مختلف علوم شناختی دارد. مدیر آزمایشگاه ردیاب چشمی در دانشگاه شهید بهشتی خاطرنشان کرد: سیستم بینایی مجرای اصلی درک و جمع‌آوری اطلاعات انسان از محیط پیرامون است و با توجه به محدودیت محاسباتی مغز در پردازش اطلاعات حجم بینایی، فرایند توجه بینایی، اطلاعات سودمند محیط را انتخاب می‌کند و برای پردازش دقیق‌تر مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد.

به گفته این محقق حوزه علوم شناختی، دستگاه ردیاب چشمی برای سنجش میزان توجه بصری افراد مورد استفاده قرار می‌گیرد به طوری که محرک روی صفحه مانیتور ارائه شده و دریافت‌کننده امواج فرم‌قرمز، حرکات چشم را هنگام مشاهده صفحه با سرعت بسیار بالا با نمونه‌برداری و ثبت می‌کند.

استحصال «بیوپلیمر صنعتی» از میگو

محققان دانشگاه آزاد واحد بندرعباس با استفاده از پوسته نوعی میگوی خلیج فارس اقدام به استحصال دو ماده «کیتین» و «کیتوسان» برای مصارف پزشکی و دندان پزشکی کردند. میگوی موزی به عنوان منبع غالب میگوی دریایی در صیدگاه‌های استان هرمزگان بوده و سالانه به طور میانگین بین هزار و ۸۰۰ تا هزار تن از این گونه توسط صیادان استان هرمزگان صید می‌شوند. بخشی از این میزان صید از فراوری اولیه همراه با پوست به خارج از کشور صادر می‌شوند، ولی با توجه به افزایش مصرف سرنانه میگو در کشور اکثر میگوی صیدشده در بازار مصرف داخلی به فروش می‌رسند از این رو حجم بالایی از ضایعات کیتینی تولیدشده بلااستفاده باقی می‌مانند.

بر این اساس محققان دانشگاه آزاد واحد بندرعباس در مطالعه‌ای میگوی موزی «کیتین» و «کیتوسان» را تولید کردند. این مواد در تصفیه فاضلاب، تهیه چسب، صنایع غذایی و کشاورزی، شیمیایی، پزشکی و دندانپزشکی، دارویی و زیست‌فناوری، مواد آرایشی بهداشتی، صنایع کاغذ و نساجی و حوزه عکاسی کاربرد دارند. کاربردهای این ترکیبات دارای اهمیت اقتصادی است، به گونه‌ای که در حال حاضر کل تولید جهانی کیتین خالص حدود هزار و ۶۰۰ تن در سال است و مهم‌ترین تولیدکنندگان آن کشورهای ژاپن و آمریکا هستند. این در حالی است که در ایران به صورت پراکنده مطالعه‌ای برای استحصال کیتین و کیتوسان از پوسته سخت‌پوستان در حال انجام است. کیتوسان و کیتین از فراوان‌ترین بیوپلیمرها بعد از سلولز هستند. این مواد به طور برجسته در پوسته سخت‌پوستانی مثل خرچنگ و میگو، کوتیکول حشرات و دیواره سلولی قارچ‌ها یافت می‌شود. این مواد همچنین دارای خصوصاتی از جمله سازگاری زیستی بالا، سمیت پایین، زیست‌تخریب‌پذیری و خواص ضد میکروبی قابل قبول هستند. این خصوصیات منحصربه‌فرد، موجب شد تا کیتین و کیتوسان توجه زیادی را نه تنها از نظر فراوانی در منابع طبیعی بلکه به دلیل پتانسیل بالا برای تهیه مواد کاربردی، به طرف خود معطوف کنند.